

Hadnagy József

Két hideg kő

„egék csendzubogása – magad vagy.”

Albert-Lőrincz Márton: (Az ikerversek aczélja és kovája)

Magam vagyok,
mint hideg kő a vízben,
a partok elfolynak, én maradok,
míg az angyalok égbe visznek,
csillagcsiholó kovakőnek...
Persze mindezt csak álmodom.
Van-e az álomnál különösebb patak?
Egy élet el nem szikrázott hidegét őrzi
a kőben, mint lángot a robbanóanyag.
Két tűz könnyen kioltja egymást,
súgja a préri egy megsárgult könyvből.
Két hideg kő, ha egy álomban összekoccan,
csillagot szikrázik örömből, könnyből...

Intervallumok (vegyes technika, karton)

Günter Kunert

A Sztüx folyónál

(Am Styx)

Egy kis erdőben
Berlin közelében és
letűnt napok távolában. Apám
fakéregből csónakot készít:
árboca egy gyufaszál
vitorlája egy darabka papír
egy számla talán.
A patak tovasodorja a csónakot.
Magával viszi apámat is
a kis erdőt és
az egész várost és legvégül
a földkerekséget
teljes világosságban.

Kilátás

(Ausschau)

Minden délben az ablak előtt
ugyanaz a látvány:
földek barázdák termés.
Mögöttük az ország
legrégibb temploma. Kövei
Nagy Károly idejéből valók hazudja
ténylegesen a helybéli legenda. Több
mint ezer éves itt minden
körös-körül. Mindent számtalanszor
végigszántottak trágyáztak megműveltek:
most a méreg megérett az aratásra.
Egy röpke évezred után
minden kilátás odalesz
egyre több huzal köti a láthatárhoz
a rövidesen megtörő
tekintetet.

Az utazó-gyűjtő

(Der fahrende Sammler)

útleveleit rendszerezi.
Kékek, zöldek, legvégül pirosak.
Felsőjelek kartonpapíron. Pecsétek
idegen urak országából,
mint amilyen az enyém is volt. Arcom:
bűnözők albumára érett. Nézd csak,
ez az alattomos tekintet valamit rejteget.
Hivatása? Kortárs.
Míg ez a foglalkozás magától
ki nem hal vagy meg nem szüntetik.
Nyissa ki a száját, és
hallgasson: az idegen szavak
behozatala büntetendő.
Ide-oda utaztam egy
selyemfonálon: mint a vetélő.
Az anyagot, amely így létrejött,
nincsen vámos, amely tőlem
valaha is elkérhetné.

Orlando Furioso

(Orlando Furioso)

Harcra fel a védekező
szavak ellen: Adjátok meg magatokat!
Foglyul ejtelek benneteket! Lázadást nem tűrök!
Ó, mint szűrnak a szótagok,
karmolnak a mássalhangzók, jajveszékelnak
a magánhangzók a csapásaim alatt!
Majd megmutatom nektek, megmutatom,
kik is vagytok, és én ki vagyok.
Engedelmisséget követelek: Sorakozó!
Indulás a versbe. Nehogy
bárki is ellen álljon.
Írógépszalagom fekete vérével
jelölöm meg mindegyiket,
hogyan meg ne szökhessen. Az én
*Roncesvalles*om négy lábú és fából van;
a betűrend előre nyomul. Utolsó csapásom
a nyelvet éri. Előttem fekszik, lefejezve;
testvérként
vérzünk el együtt
ezen a papírlapon.

Benő Eszter műfordításai

Günter Kunert németországi költő, író. Berlinben született 1929-ben. Rendkívül termékeny szerző: közel száz önálló kötete jelent meg. Életműve sokszínű: verseken kívül írt elbeszéléseket, esszéket, önéletrajzi írásokat, regényt, drámát, aforizmákat. Grafikusként is ismert. Szépirodalmi munkásságát számos díjjal tüntették ki, többek között Georg Trakl-díjjal, Heinrich Heine-díjjal, a Német Köztársasági Érdemrend Nagykeresztjével és az EU Prix Aristeion díjával. Egyesült államokbeli és olaszországi egyetemek díszdoktora. A külhoni német PEN-klub elnöke.

Kaiser László

Akinek nem inge

„Seregesen senkik jönnek,
Megrabolnak, elköszönnek
Gúnyyal, szabadon”
(*Ady Endre*)

Sokfalkányi közepszer
szinte meghat engem,
gyönyörtől a két szemem
van kin legeltetnem.

Terebélyes, szép a nyáj,
bégessek bátran,
hűségnyilatkozatok
zengő hozsannákban.

Ha még maradt kis szufla,
fanyalogni, rajta,
szitkot szórni furtonfurt
nem tetsző szavakra.

Könnyen teszük, mert hiszen
őket nem más mozgat:
hatalom és hozzá pénz
formál mondandókat.

Bunkósodik a világ,
mennyi olcsó sarzsi,
látszatra sem vigyázva:
megszerezni, adni.

Nem tudom, hogy mit tenne,
kedvencem, az Athos,
ami biztos, eltűnt, nincs,
minden, ami ethosz.

D' Artagnan már nem vitéz,
gyáva lett a Porthos,
s hitetlenül Aramis
nagy keresztet hordoz.

Vagyunk azért, lennünk kell,
látunk, írunk, szólunk,
nem hódolunk, száll a vers:
ha már ez a dolgunk.

Állandó, hűséges szerzőnk, Kaiser László Kassák Lajos Irodalmi Díjához szívből gratulálunk!

Néma monológ

Nincsen senkim, senkim sincs,
nekem csak a semmi kincs,
kincsek között sem vagyok,
nem kérek és nem adok.

Magam vagyok nélkülem,
türelmetlen türelem
űz bele a holnapba,
mát akasztok tegnagra.

Múlt és jövő nem üzen,
kakas lennék jelenen,
hogya lenne virradat –
szemétdomb sincs ég alatt.

Nem marad meg semmi sem,
némán néz a vaksi szem,
forrón hívnak jéghegyek,
béna vagyok, úgy megyek.

Indulok és maradok,
gúzsba kötnek csillagok,
se magányom, se társam,
vágyakozva nem vártam.

Nullponton a Galaxis,
benne vagyok magam is.
Nélküled a teveled:
zigóták a végzetek.

Sumonyi Zoltán

Tartalom és forma

Kaiser László díjazott verseiről

Tartalom és forma, tartalom és forma egysége – iskolai emlékeink, talán ma már nem is hangzanak el az irodalomórakon. Persze, attól még érvényes lehet, és Kaiser László versei eleget is tesznek a tétel általános kritériumainak, vagyis a témaválasztás megegyezik az író szándékával. De mert versekről van szó, vagyis speciális formákról, ezért az idő rövidsége miatt erről közelítsünk a tartalom és forma esztétikájához!

Az „*Akinek nem inge*” című vers Ady-mottóval indul: „*Seregesen senkik jönnek, / Megrabolnak, elköszönnek / Gúnyyal, szabadon...*” Ilyen esetben általában követik a mintának használt vers rím- és ritmusképletét, ám Kaiser László egészen más ritmusra írja meg a tartalmában hasonló Ady-verset. „*Sokfalkányi középszer / szinte meghat engem, / gyönyörtől a két szemem / van kin legeltetnem.*” Ez is jól ismert rím- és ritmusképlet, két híres énekünk is ebben íródott: egyik Kölcsey *Himnusza*, a másik egy Szatmár megyei népdal, „*Megy a disznó a búzában, / csak a füle látszik.*” Az egyik fennkölt, a másik enyhén pajkos, mégis mindkét tartalom elbírja ezt a népdalformát. És ezt a kettősséget a most díjazott vers is követi. Gúnyos-keserű folytatása: „*Terebélyes, szép a nyáj, / bégessetek bátran, / hűségnyilatkozatok / zengő hozsannákban.*” Majd: „*Bunkósodik a világ, / mennyi olcsó sarzsi, / látszatra sem vigyázva: / megszerezni, adni.*” Hogy aztán az elvesztett tartás elsorolása után következzék a költő hitvallása: „*Vagyunk azért, lennünk kell, / látunk, írunk, szólunk, / nem hódolunk, száll a vers: / ha már ez a dolgunk.*”

A „*Néma monológ*” című vers tartalmában és formájában is a fiatal József Attilát juttatja eszünkbe, a „*Nincsen apám...*” című hetykén lázadó versét, amelyért el is tanácsolták a szegedi egyetemről. Kaiser László is így kezdi: „*Nincsen senkim, senkim sincs, / nekem csak a semmi kincs, / kincsek között sem vagyok, / nem kérek és nem adok.*” Itt még fiatalosan hetyke a hang, de aztán észrevétlenül csap át a meglett ember rezignált lemondására: „*Múlt és jövő nem üzen, / kakas lennék jelenen, / hogyha lenne virradat – / szemétdomb sincs ég alatt.*”

Tartalom és forma egységben. A zsűri nevében is gratulálok!